Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 8 grudnia 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Dyrektywa 2008/48/WE — Ochrona konsumentów — Kredyt konsumencki — Artykuł 2 ust. 2 lit. j) — Porozumienia o spłacie zadłużenia — Odroczenie spłaty bez żadnych opłat — Artykuł 3 lit. f) — Pośrednicy kredytowi — Spółki windykacyjne działające w imieniu kredytodawców

W sprawie C-127/15

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowieniem z dnia 17 lutego 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 marca 2015 r., w postępowaniu:

Verein für Konsumenteninformation

przeciwko

INKO, Inkasso GmbH,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (sprawozdawca) i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 lutego 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Verein für Konsumenteninformation przez S. Langera, Rechtsanwalt,

— w imieniu INKO, Inkasso GmbH, przez Ch. Rabla, Rechtsanwalt,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego, M. Hellmanna, J. Kemper oraz D. Kuon, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa oraz S. Ghiandoni, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu rządu litewskiego przez K. Dieninisa, D. Kriaučiūnasa oraz J. Nasutavičienė, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez S. Grünheid oraz G. Goddin, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 21 lipca 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 lit. j) i art. 3 lit. f) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 2008, L 133, s. 66; sprostowania: Dz.U. 2009, L 207, s. 14; Dz.U. 2010, L 199, s. 40; Dz.U. 2011, L 234, s. 46).

2 Wniosek ów został złożony w ramach sporu pomiędzy Verein für Konsumenteninformation (stowarzyszeniem na rzecz informowania konsumentów, zwanym dalej „stowarzyszeniem") a INKO, Inkasso GmbH (zwaną dalej „spółką Inko") w przedmiocie praktyki tej spółki polegającej na zawieraniu z konsumentami porozumień o spłacie zadłużenia dotyczących udzielenia odroczenia spłaty bez przekazania im informacji przed zawarciem umowy.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motyw 24 dyrektywy 2008/48 stanowi:

„Przed zawarciem umowy o kredyt konsumentowi należy udzielić kompleksowej informacji niezależnie od tego, czy w sprzedaży kredytu bierze udział pośrednik kredytowy. Dlatego, ogólnie rzecz biorąc, wymogi dotyczące informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt powinny mieć również zastosowanie do pośredników kredytowych. Jeżeli dostawcy towarów i usług działają jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, niewłaściwe jest nakładanie na nich prawnego obowiązku udzielania informacji przed zawarciem umowy o kredyt zgodnie z niniejszą dyrektywą. Możliwe jest przyjęcie domniemania, że dostawcy towarów i usług działają, na przykład, jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, jeżeli występowanie w charakterze pośredników kredytowych nie jest głównym celem ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej. W tym przypadku nadal zapewniany jest wystarczający poziom ochrony konsumenta, gdyż to na kredytodawcy spoczywa odpowiedzialność za zapewnienie konsumentowi pełnej informacji przed zawarciem umowy, bądź poprzez pośrednika, jeżeli kredytodawca i pośrednik tak postanowią, bądź w inny właściwy sposób".

4 Zgodnie art. 2 owej dyrektywy, zatytułowanym „Zakres stosowania":

„1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do umów o kredyt.

2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:

[…]

f) umów o kredyt nieoprocentowany i wolny od wszelkich opłat oraz umów o kredyt zawartych na warunkach przewidujących jego spłatę w terminie trzech miesięcy i wymóg uiszczenia jedynie nieznacznych opłat;

[…]

j) umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia;

[…]

6. Państwa członkowskie mogą określić, że do umów o kredyt przewidujących dokonanie między kredytodawcą a konsumentem uzgodnień dotyczących odroczenia płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt, stosuje się wyłącznie art. 1–4, art. 6, 7, 9, art. 10 ust. 1, art. 10 ust. 2 lit. a)–i), l) i r), art. 10 ust. 4, art. 11, 13, 16 i art. 18–32, w przypadku gdy:

a) uzgodnienia takie prawdopodobnie zapobiegną ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z taką zaległością; oraz

b) wobec konsumenta nie zostaną przy tym zastosowane mniej korzystne warunki w porównaniu z warunkami określonymi w pierwotnej umowie o kredyt.

[…]”.

5 Artykuł 3 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, przewiduje:

„Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[…]

b) »kredytodawca« oznacza osobę fizyczną lub prawną, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej;

c) »umowa o kredyt« oznacza umowę, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania;

[…]

f) »pośrednik kredytowy« oznacza osobę fizyczną lub prawną, która nie działa w charakterze kredytodawcy i która w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub każdej innej uzgodnionej formie korzyści finansowej:

(i) przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt;

(ii) udziela konsumentom pomocy, podejmując w związku z umowami o kredyt prace przygotowawcze inne niż wymienione w ppkt (i); lub

(iii) zawiera z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy;

g) »całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta« oznacza wszystkie koszty łącznie z odsetkami, prowizjami, podatkami oraz wszelkimi innymi opłatami, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych; uwzględniane są tu także koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w szczególności składki z tytułu ubezpieczenia, jeżeli, dodatkowo, zawarcie umowy dotyczącej usługi jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach;

h) »całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta« oznacza sumę całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta;

i) »rzeczywista roczna stopa oprocentowania« oznacza całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym, w odpowiednich przypadkach, wraz z kosztami, o których mowa w art. 19 ust. 2;

[…]”.

6 Artykuł 5 dyrektywy 2008/48, zatytułowany „Informacje udzielane przed zawarciem umowy”, stanowi w ust. 1:

„W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi – informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt […]”.

7 Artykuł 6 owej dyrektywy, zatytułowany „Wymogi dotyczące informacji udzielanych przed zawarciem niektórych umów o kredyt w rachunku bieżącym i niektórych szczególnych umów o kredyt”, przewiduje w ust. 1:

„W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta jakąkolwiek umową o kredyt lub ofertą dotyczącą umowy o kredyt, o której mowa w art. 2 ust. 3, 5 lub 6, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi – informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt.

[…]”.

8 Zgodnie z art. 7 omawianej dyrektywy, zatytułowanym „Wyłączenia z obowiązku udzielania informacji przed zawarciem umowy”:

„Artykuł[y] 5 i 6 nie mają zastosowania do dostawców towarów lub usług działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia przez kredytodawcę uzyskania przez konsumenta informacji udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w tych artykułach”.

9 Zgodnie z art. 21 owej dyrektywy, zatytułowanym „Niektóre obowiązki pośredników kredytowych względem konsumentów”:

„Państwa członkowskie zapewniają:

a) podawanie przez pośrednika kredytowego w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów informacji dotyczących zakresu jego uprawnień, a w szczególności informowanie, czy współpracuje on wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działa jako niezależny broker;

b) ujawnianie konsumentowi ewentualnych opłat należnych od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za jego usługi oraz uzgodnienie ich pomiędzy konsumentem oraz pośrednikiem kredytowym w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku przed zawarciem umowy o kredyt;

c) informowanie kredytodawcy przez pośrednika kredytowego o ewentualnych opłatach należnych od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za jego usługi, do celów obliczania rocznej stopy oprocentowania”.

Prawo austriackie

10 Paragraf 6 Verbraucherkreditgesetz (ustawy o kredytach konsumenckich) z dnia 20 maja 2010 r. (BGBl. I, 28/2010, zwanej dalej „VKrG”) brzmi następująco:

„1. W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytodawca dostarcza konsumentowi – na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi – informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt. Informacje te muszą zostać podane w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku oraz muszą zawierać następujące dane:

1) rodzaj kredytu;

[…]

3) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat;

4) okres obowiązywania umowy o kredyt;

[…]

7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, przedstawione za pomocą reprezentatywnego przykładu podającego wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy zgodnie z § 27 […];

[…]

8. Przewidziane w ust. 1–7 obowiązki informacyjne obowiązują również pośrednika kredytowego, o ile nie jest on dostawcą towarów lub usługodawcą działającym jako pośrednik kredytowy jedynie w ramach działalności dodatkowej”.

11 Paragraf 25 VKrG przewiduje:

„1. Dla umów, na mocy których przedsiębiorca udziela konsumentowi odroczenia zapłaty za wynagrodzeniem lub innej płatnej pomocy w finansowaniu, zastosowanie znajdują przepisy sekcji drugiej […].

2. […] Cena gotówkowa oraz towar lub usługa muszą zostać również podane w informacjach udzielanych przed zawarciem umowy (§ 6 ust. 1) […]”.

12 Zgodnie z § 1000 ust. 1 Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (kodeksu cywilnego):

„Z tytułu odsetek, które obowiązują bez ustalenia ich wysokości lub wynikają z ustawy, należy uiścić 4% w skali roku, o ile ustawa nie przewiduje inaczej”.

13 Paragraf 1333 tego kodeksu stanowi:

„1. Rekompensata szkody, którą dłużnik wyrządził swojemu wierzycielowi na skutek zwłoki w zapłacie należności pieniężnej, następuje poprzez uiszczenie odsetek ustawowych (§ 1000 ust. 1).

2. Wierzyciel może dochodzić oprócz ustawowych odsetek również naprawienia innych wynikłych dla niego z winy dłużnika szkód, w szczególności kosztów niezbędnych do podjęcia odpowiednich pozasądowych kroków dochodzenia lub windykacji należności, o ile są one proporcjonalne do ściąganej wierzytelności”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

14 Stowarzyszenie jest uprawnione, zgodnie z prawem austriackim, do wytoczenia powództw zbiorowych o zaniechanie w celu ochrony interesów konsumentów.

15 Spółka Inko prowadzi biuro windykacji wierzytelności. W ramach swojej działalności przekazuje ona dłużnikom na zlecenie wierzycieli wezwania do zapłaty, w których wskazuje kwotę niezapłaconej wierzytelności, w tym kwotę naliczonych odsetek i swoje własne koszty windykacji. Wzywa dłużników do uregulowania ich długu w terminie trzech dni bądź do wypełnienia i odesłania uprzednio przygotowanego formularza o zaakceptowaniu planu spłaty ich długu. Poprzez zawarcie tego porozumienia dłużnicy uznają wierzytelność „wraz z kosztami prowadzenia ewidencji i odsetkami obliczanymi do upływu terminu wymagalności”. Zobowiązują się spłacać swój dług w comiesięcznych ratach w określonej wysokości, przy czym zgodnie ze wskazanym planem dokonywane wpłaty są najpierw zaliczane na poczet kosztów spółki Inko, a następnie na spłatę kapitału i odsetek.

16 Stowarzyszenie wniosło do Handelsgericht Wien (sądu gospodarczego w Wiedniu, Austria) pozew zmierzający do zakazania spółce Inko zawierania z konsumentami porozumień o spłacie zadłużenia dotyczących udzielenia odroczenia spłaty bez przekazania określonych w § 6 VKrG informacji przed zawarciem umowy.

17 Orzeczeniem z dnia 14 listopada 2013 r. sąd ów uwzględnił żądanie stowarzyszenia.

18 Oberlandesgericht Wien (wyższy sąd okręgowy w Wiedniu, Austria), rozpatrujący odwołanie wniesione od tego orzeczenia, zmienił je częściowo wyrokiem z dnia 30 lipca 2014 r.

19 Zarówno stowarzyszenie, jak i spółka Inko wniosły do sądu odsyłającego skargę kasacyjną od tego wyroku.

20 Sąd ów zauważył, że biuro windykacji wierzytelności takie jak spółka Inko działa w ramach swojej działalności gospodarczej, za którą otrzymuje wynagrodzenie na podstawie faktur wystawianych z tytułu różnych kosztów. W imieniu wierzycieli oferuje ono dłużnikom zawarcie porozumień dotyczących odroczenia spłaty lub spłaty w ratach.

21 Z postanowienia odsyłającego wynika, że przedmiotem działalności spółki Inko jest przede wszystkim windykacja wierzytelności. W tej sytuacji sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy biuro windykacji takie jak spółka Inko, którego działalność jako pośrednika kredytowego ma jedynie charakter drugorzędny w stosunku do pozostałej, głównej działalności gospodarczej, może zostać uznane za „pośrednika kredytowego" w rozumieniu art. 3 lit. f) dyrektywy 2008/48.

22 W odniesieniu do przewidzianych przez prawo austriackie skutków finansowych zwłoki w spłacie długu sąd odsyłający zauważył, że dłużnik jest zobowiązany nie tylko zapłacić odsetki ustawowe w wysokości 4%, ale także naprawić pozostałe szkody poniesione przez wierzyciela, w tym szkody związane z kosztami windykacji wierzytelności, w zakresie, w jakim koszty te są proporcjonalne.

23 Z postanowienia odsyłającego wynika, że stowarzyszenie nie wykazało, iż odsetki i koszty naliczane przez spółkę Inko wobec zalegających ze spłatą kredytobiorców przekraczają kwoty należne wierzycielom na mocy prawa austriackiego, w wypadku gdy wierzyciele udzielili takim dłużnikom odroczenia spłaty.

24 W konsekwencji sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy zawarte przez spółkę Inko z konsumentami porozumienia o spłacie zadłużenia dotyczące udzielenia odroczenia spłaty mogą zostać uznane za zawarte „bez żadnych opłat" w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48 i w związku z tym wyłączone z zakresu stosowania owej dyrektywy.

25 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy biuro windykacji wierzytelności, które w związku z zarobkowym ściąganiem wierzytelności w imieniu swoich zleceniodawców oferuje ich dłużnikom zawarcie porozumienia o spłacie zobowiązań w ratach, fakturując przy tym za swoją działalność koszty, które ostatecznie zobowiązani są pokryć dłużnicy, działa jako »pośrednik kredytowy« w rozumieniu art. 3 lit. f) dyrektywy 2008/48?

2) W wypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi twierdzącej:

Czy porozumienie o spłacie zobowiązań w ratach zawarte pomiędzy dłużnikiem i jego wierzycielem za pośrednictwem biura windykacji wierzytelności stanowi »odrocz[enie] spłaty – bez żadnych opłat« w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48, jeżeli dłużnik zobowiązuje się w nim jedynie do zapłaty zaległej wierzytelności oraz takich odsetek i kosztów, które w związku ze zwłoką i tak musiałby zapłacić na podstawie ustawy – a więc również bez takiego porozumienia?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania drugiego

26 Poprzez pytanie drugie, które należy rozważyć w pierwszej kolejności, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że porozumienie o spłacie kredytu zawarte – w następstwie niewywiązania się przez konsumenta ze zobowiązań – pomiędzy konsumentem a kredytodawcą za pośrednictwem biura windykacji zostało

zawarte „bez żadnych opłat” w rozumieniu tego przepisu, w sytuacji gdy w drodze owego porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty tego kredytu oraz do uiszczenia odsetek i kosztów, które musiałby zapłacić na mocy przepisów prawa krajowego w wypadku braku rzeczonego porozumienia.

27 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy najpierw zauważyć, że dyrektywa 2008/48 przewiduje w odniesieniu do kredytu konsumenckiego pełną i bezwzględnie wiążącą harmonizację w pewnych kluczowych obszarach, uznaną za niezbędną do zapewnienia wszystkim konsumentom w Unii Europejskiej wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów oraz ułatwienia powstawania dobrze funkcjonującego wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich (zob. wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, pkt 21).

28 Na mocy art. 2 ust. 1 tej dyrektywy ma ona zastosowanie do umów o kredyt, z wyjątkiem w szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. j) wspomnianej dyrektywy, umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia.

29 Po pierwsze, co się tyczy pojęcia „umowy o kredyt”, zostało ono zdefiniowane w art. 3 lit. c) rzeczonej dyrektywy jako umowa, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania.

30 Należy stwierdzić, że pojęcie „umowy o kredyt” zdefiniowane we wskazanym przepisie jest szczególnie szerokie i obejmuje porozumienie takie jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, które przewiduje nowe ustalenia w zakresie spłaty istniejącego zadłużenia.

31 W tym względzie z art. 2 ust. 6 dyrektywy 2008/48 wyraźnie wynika, że akt ten ma zastosowanie, co do zasady, do umów przewidujących porozumienie między kredytodawcą a konsumentem o odroczeniu płatności lub sposobów spłaty, w wypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt.

32 W konsekwencji takie porozumienie zawarte z konsumentem bądź przez kredytobiorcę, bądź przez pośrednika kredytowego działającego w imieniu owego kredytobiorcy należy uznać za „umowę o kredyt” w rozumieniu art. 3 lit. c) rzeczonej dyrektywy, bez uszczerbku dla odstępstw przewidzianych w art. 2 ust. 2 tej dyrektywy.

33 Należy niemniej, po drugie, ustalić, czy umowa taka jest zawarta „bez żadnych opłat” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) owej dyrektywy, w sytuacji gdy konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty kredytu oraz do uiszczenia odsetek i kosztów, które musiałby zapłacić na mocy przepisów prawa krajowego w wypadku braku rzeczonego porozumienia.

34 Wprawdzie dyrektywa 2008/48 nie definiuje w sposób szczególny pojęcia „opłat”, warto jednak zauważyć, iż zgodnie z art. 3 lit. g) rzeczonej dyrektywy całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta oznacza wszystkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt i które znane są kredytodawcy (zob. wyrok z dnia 21 kwietnia 2016 r., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 84).

35 Szczególnie obszerne definicje pojęcia „umowy o kredyt” w rozumieniu art. 3 lit. c) dyrektywy 2008/48 oraz wyrażenia „całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta” w rozumieniu art. 3 lit. g) owej dyrektywy odpowiadają celowi realizowanemu przez rzeczoną dyrektywę, przypomnianemu w pkt 27 niniejszego wyroku, ponieważ pozwalają one zapewnić szeroką ochronę konsumentów.

36 Również wszelkie ograniczenia zakresu stosowania owej dyrektywy przewidziane w jej art. 2 ust. 2 należy interpretować w świetle tego celu.

37 W konsekwencji, w wypadku gdy w wyniku zawarcia porozumienia, które przewiduje nowe warunki spłaty istniejącego zadłużenia, konsument zobowiąże się nie tylko do zwrotu całkowitej kwoty kredytu, ale także do uiszczenia odsetek lub kosztów nieprzewidzianych w pierwotnej umowie, na podstawie której niespłacony kredyt został udzielony, porozumienia takiego nie można uznać za zawarte „bez żadnych opłat" w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48.

38 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że porozumienia o spłacie kredytu proponowane konsumentom przez spółkę Inko w następstwie niewywiązania się ze zobowiązań przewidują, że konsumenci zobowiązują się spłacać swe długi w comiesięcznych ratach, przy czym dokonane płatności zostaną najpierw zaliczone na poczet kosztów spółki Inko, a następnie na poczet pozostałego do spłaty kapitału i odsetek.

39 Porozumienie takie, które przewiduje obowiązek pokrycia przez konsumentów kosztów biura windykacji wierzytelności, w niniejszej sprawie spółki Inko, które to koszty nie były przewidziane w pierwotnej umowie o kredyt, nie może zostać uznane za dotyczące odroczonej spłaty „bez żadnych opłat" w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48.

40 Biorąc po uwagę cel, o którym mowa w pkt 27 niniejszego wyroku, polegający na zapewnieniu wszystkim konsumentom wysokiego poziomu ochrony ich interesów, stwierdzenie takie obowiązuje niezależnie od łącznej kwoty odsetek oraz kosztów przewidzianych w takim porozumieniu, nawet jeśli kwota ta nie przekracza tego, co byłoby wymagane w wypadku braku porozumienia między stronami, zgodnie z przepisami prawa krajowego mającymi zastosowanie w następstwie zwłoki w spłacie.

41 W tej sytuacji na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że porozumienie o spłacie kredytu zawarte – w następstwie niewywiązania się przez konsumenta ze zobowiązań – pomiędzy konsumentem a kredytodawcą za pośrednictwem biura windykacji nie jest zawarte „bez żadnych opłat" w rozumieniu tego przepisu, jeżeli w drodze owego porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty tego kredytu oraz do uiszczenia odsetek lub kosztów nieprzewidzianych w pierwotnej umowie, na podstawie której wskazany kredyt został udzielony.

W przedmiocie pytania pierwszego

42 Poprzez pytanie pierwsze, które należy zbadać w drugiej kolejności, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 3 lit. f) i art. 7 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że biuro windykacji, które zawiera w imieniu kredytodawcy porozumienie o spłacie niezwróconego kredytu, ale które działa w charakterze pośrednika kredytowego jedynie w ramach działalności dodatkowej, należy uznać za „pośrednika kredytowego" w rozumieniu tego art. 3 lit. f) i za podlegające obowiązkowi udzielenia konsumentom informacji przed zawarciem umowy na podstawie art. 5 i 6 owej dyrektywy.

43 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie ze wspomnianym art. 3 lit. f) „pośrednikiem kredytowym" jest osoba fizyczna lub prawna, która nie działa w charakterze kredytodawcy i która w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej, za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub każdej innej uzgodnionej formie, przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt, udziela konsumentom pomocy, podejmując w związku z umową o kredyt prace przygotowawcze, lub zawiera z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy.

44 W konsekwencji biuro windykacji takie jak spółka Inko, działające w imieniu kredytodawcy w celu zawarcia porozumienia o spłacie niezwróconego kredytu, na mocy którego to porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty kredytu oraz do uiszczenia odsetek i kosztów, należy uznać za „pośrednika kredytowego" w rozumieniu tego przepisu.

45 Spór w postępowaniu głównym dotyczy kwestii, czy biuro windykacji takie jak spółka Inko jest zobowiązane w związku ze swoją działalnością jako pośrednik kredytowy przekazać konsumentom udzielane przed zawarciem umowy informacje, o których mowa w § 6 VKrG, transponującym art. 5 dyrektywy 2008/48 do prawa austriackiego.

46 W tym względzie należy zauważyć, że taki pośrednik kredytowy podlega, co do zasady, przewidzianemu w art. 5 i 6 wspomnianej dyrektywy obowiązkowi udzielenia konsumentowi informacji przed zawarciem umowy.

47 Niemniej zgodnie z art. 7 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48 obowiązkowi temu nie podlegają dostawcy towarów lub usługodawcy działający w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. W tym względzie motyw 24 owej dyrektywy stanowi, że możliwe jest przyjęcie domniemania, iż ci dostawcy i usługodawcy działają na przykład jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, jeżeli występowanie w charakterze pośredników kredytowych nie jest głównym celem ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej.

48 Do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym, w szczególności główny cel działalności danego pośrednika kredytowego, pośrednik ów może zostać uznany za działającego w charakterze pośrednika kredytowego w ramach działalności dodatkowej w rozumieniu art. 7 zdanie pierwsze owej dyrektywy.

49 Jednocześnie należy zauważyć, że odstępstwo, z którego może skorzystać pośrednik kredytowy, od obowiązku dostarczenia konsumentowi informacji udzielanych przed zawarciem umowy nie wpływa na pojęcie „pośrednika kredytowego" w rozumieniu art. 3 lit. f) dyrektywy 2008/48, a jedynym jego skutkiem jest wykluczenie sytuacji, w której osoby działające w charakterze pośrednika kredytowego w ramach działalności dodatkowej podlegałyby przewidzianemu w art. 5 i 6 tej dyrektywy obowiązkowi udzielenia przed zawarciem umowy informacji, przy czym pozostałe przepisy wskazanej dyrektywy, w szczególności jej art. 21 dotyczący pewnych obowiązków pośredników kredytowych względem konsumentów, nadal mają zastosowanie do tych osób.

50 Odstępstwo to nie powoduje też naruszenia poziomu ochrony konsumentów przewidzianego przez dyrektywę 2008/48.

51 W tym względzie, jak w istocie zauważyła rzecznik generalna w pkt 28–30 opinii, przewidziany w art. 5 i 6 owej dyrektywy obowiązek kredytobiorcy lub – w stosownym wypadku – pośrednika kredytowego do udzielenia konsumentom, przed zawarciem umowy, informacji przyczynia się do realizacji celu, o którym mowa w pkt 27 niniejszego wyroku, polegającego na zapewnieniu wszystkim konsumentom wysokiego poziomu ochrony ich interesów (zob. podobnie wyroki: z dnia 18 grudnia 2014 r., CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, pkt 21; a także z dnia 21 kwietnia 2016 r., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 61).

52 Otóż, jak wynika z art. 7 zdanie drugie rzeczonej dyrektywy w świetle jej motywu 24, odstępstwo przewidziane w art. 7 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48 w stosunku do dostawców towarów i usługodawców działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia przez kredytodawcę, że konsument uzyska informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w art. 5 i 6 owej dyrektywy.

53 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 3 lit. f) i art. 7 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że biuro windykacji, które zawiera w imieniu kredytodawcy porozumienie o spłacie niezwróconego kredytu, ale które działa w charakterze pośrednika kredytowego jedynie w ramach działalności dodatkowej, co powinien zbadać sąd odsyłający, należy uznać za „pośrednika kredytowego" w rozumieniu tego art. 3 lit. f) i za niepodlegające obowiązkowi udzielania konsumentom informacji przed zawarciem umowy na podstawie art. 5 i 6 owej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

54 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG należy interpretować w ten sposób, że porozumienie o spłacie kredytu zawarte – w następstwie niewywiązania się przez konsumenta ze zobowiązań – pomiędzy konsumentem a kredytodawcą za pośrednictwem biura windykacji nie jest zawarte „bez żadnych opłat" w rozumieniu tego przepisu, jeżeli w drodze owego porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty tego kredytu oraz do uiszczenia odsetek lub kosztów nieprzewidzianych w pierwotnej umowie, na podstawie której wskazany kredyt został udzielony.**

2) **Artykuł 3 lit. f) i art. 7 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że biuro windykacji, które zawiera w imieniu kredytodawcy porozumienie o spłacie niezwróconego kredytu, ale które działa w charakterze pośrednika kredytowego jedynie w ramach działalności dodatkowej, co powinien zbadać sąd odsyłający, należy uznać za „pośrednika kredytowego" w rozumieniu tego art. 3 lit. f) i za niepodlegające obowiązkowi udzielania konsumentom informacji przed zawarciem umowy na podstawie art. 5 i 6 owej dyrektywy.**

Podpisy